

пользуют утвержденные вышестоящими организациями исходные данные планирования: контрольные цифры, государственные заказы, долговременные экономические нормативы и лимиты. В результате решения задач оптимального планирования объемов деятельности с использованием несобственных задач линейного программирования, расчета оптимальных планов, определяется максимальное значение дохода в условиях задачи, рассматривается возможность выполнения объемных показателей при выделенных фондах на расходы и установленных верхних и нижних границах на объемные показатели, а также определяются значения, позволяющие привести экономические показатели в соответствие с выделенными фондами и возможностями таможенного комплекса.

РАЗВИТИЕ ТАМОЖЕННОЙ СИСТЕМЫ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА СТРУКТУРУ СТРАХОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РИСКОВ

И.А.Сазонец,
декан финансово-экономического факультета
Днепропетровской академии управления бизнеса и права,
доцент

В современных условиях страхование берет на себя функции регулятора финансовых и экономических взаимоотношений между участниками хозяйственной деятельности. К общеизвестным формам взаимоотношений относятся: развитие новых форм предпринимательства, внешнеэкономических связей, видов банковских услуг. К новым следует отнести влияние органов государственного регулирования. Среди таких, специфических для экономики Украины органов государственного регулирования, выделяются Антимонопольный комитет Украины, Государственная комиссия по ценным бумагам и фондовому рынку, Фонд государственного имущества Украины. Особо следует выделить единую структуру органов таможенной службы, которая регулирует широкий спектр экономических и финансовых вопросов, особенно во внешнеэкономической деятельности. Среди конкретных видов страхования, тесно связанных с развитием таможенной системы и регламентируемых ею, можно выделить следующие: страхование потери прибыли (дохода) от простоя, страхование дополнительных (чрезвычайных) расходов (затрат), страхование временной прибыли, страхование валютных рисков, страхование биржевых рисков и пр.

В современных условиях деятельность страховых компаний и разработка новых страховых услуг тесно связаны с соответствующими нормативными актами таможенной службы, регламентирующими экономические отношения субъектов предпринимательской деятельности.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОНУКАЛЬНИХ МОТИВІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ УСТАНОВИ

П.В.Панько,
начальник Східної регіональної митниці,
С.Г.Христенко,
начальник відділу,
А.С.Винокуров,
провідний інспектор

Актуальність підвищення ефективності діяльності митної установи в нинішній час обумовлена гостротою проблеми поповнення бюджету країни насамперед з боку державних установ, в тому числі і Митної служби. Зро-

станню митних доходів за умови збереження стабільності чинного митного законодавства буде сприяти також перегрупування сил митних установ, матеріально - технічних засобів та їх зосередження на перспективних напрямках роботи. В зв'язку з цим підвищується роль управління діяльністю конкретної митної установи. Окремими функціями управління і є забезпечення спонукальних мотивів, аналіз і оцінка діяльності всіх працюючих. З метою реалізації управлінських функцій була розроблена методика порівняльної оцінки роботи підрозділів митниці за основними показниками діяльності для встановлення коефіцієнту поточного преміювання.

I. Загальні положення

Ця методика є основою для порівняльної оцінки результатів роботи підрозділів митниці за основними напрямками діяльності для встановлення коефіцієнту поточного преміювання. Методика розроблена на підставі вимог нормативних документів з урахуванням накопиченого досвіду, а також пропозицій щодо її вдосконалення. Порівняльна оцінка результатів роботи проводиться серед митних постів, відділів та інших підрозділів митниці кожного місяця для встановлення коефіцієнту поточного преміювання. Оскільки специфіка роботи підрозділів митниці різна, то для полегшення порівняльної оцінки роботи та розрахунку коефіцієнтів преміювання підрозділи митниці розподілені на групи з урахуванням економічного ефекту від їх діяльності та порівняльної спроможності. До першої групи відносяться вантажні відділи № 1,2,3,4,5,6., діяльність яких пов'язана тільки з торговим обігом. До другої групи ввійшли оперативні підрозділи, які відрізняються специфікою своєї роботи. Це ВВ №7 (спецвантажів), м/п "Лозова", м/п "Балаклія", ВНСБ, м/п "Харків-Аеропорт", поштовий відділ, відділ оформлення транспортних засобів. Діяльність цих відділів пов'язана як з торговим, так і з неторговим обігом. До третьої групи ввійшли підрозділи служби по боротьбі з КБ та ПМП:

- організаційно-оперативний відділ (ООВ);
- відділ дізнання та боротьби з ПМП (ВДтаБПМП);
- відділ по боротьбі з незаконним переміщенням наркотиків (ВБНПН);
- відділ митної варті (ВМВ).

Четверту групу складають підрозділи, які підпорядковані заступнику начальника митниці з питань платежів та МТР:

- відділ технічних засобів митного контролю (ТЗМК);
- митна лабораторія (МЛ);
- відділ тарифів та вартості (ВТВ);
- відділ митних доходів і платежів (ВМДіП);
- відділ інформаційно-аналітичної роботи та митної статистики (ВІАРтаМС).

П'яту групу складають підрозділи управління митниці:

- відділ організації митного контролю (ВОМК);
- відділ по контролю за доставленням вантажів (ВКДВ);
- загальний відділ (ЗВ);
- господарсько-експлуатаційний відділ (ГЕВ);
- відділ по роботі з особовим складом (ВРОС);
- організаційно-інспекторський відділ (ОІВ);
- відділ бухгалтерії, звітності та розрахунків (ВБОЗР).

Для підведення підсумків роботи підрозділів визначено 26 показників за основними напрямками їх діяльності:

П1 - Оформлено ВМД (в перерахунку на 1 працівника).

П2 - Оформлено книжок МДП (в перерахунку на 1 працівника).

- ПЗ - Стягнуто митних зборів (в перерахунку на 1 працівника).
- П4 - Стягнуто мита (в перерахунку на 1 працівника).
- П5 - Виконання очікуваних показників надходжень по миту.
- П6 - Стягнуто ПДВ (в перерахунку на 1 працівника).
- П7 - Стягнуто акцизного збору (в перерахунку на 1 працівника).
- П8 - Виконання очікуваних показників надходжень по акцизному збору.
- П9 - Перераховано коштів до Держбюджету від реалізації конфіскованого майна, цінностей та валюти, штрафів за ПМП (в перерахунку на 1 працівника).
- П10 - Нараховано умовних платежів (в перерахунку на 1 працівника).
- П11 - Оформлено транспортних засобів (в перерахунку на 1 працівника).
- П12 - Оформлено вантажів тисю тонн (в перерахунку на 1 працівника).
- П13 - Виявлено ПМП, складено протоколів про ПМП і підготовлено постанов про ПМП (в перерахунку на 1 працівника).
- П14 - Рівень професійної підготовки.
- П15 - Розроблено і впроваджено технологій, методик, методичних рекомендацій, управлінських рішень, наказів, аналітичних матеріалів, програм.
- П16 - Проведено перевірок, виїздів, контролів, досліджень, заходів.
- П17 - Порухення технології митного оформлення.
- П18 - Виконано оперативних завдань, проведено спеціальних операцій, рейдів, супроводжень вантажів.
- П19 - Виявлено злочинів, порушено кримінальних справ.
- П20 - Направлено матеріалів про правопорушення в правоохоронні органи.
- П21 - Порухення трудової і службової дисципліни.
- П22 - Виконавча дисципліна.
- П23 - Технічний стан технічних і транспортних засобів та забезпечення їх діяльності, стан збереження майна.
- П24 - Охорона праці.
- П25 - Участь у громадській роботі.
- П26 - Якість виконання поставлених завдань.

II. Методика розрахунків значення показників оцінки роботи підрозділів митниці

Показники П1, ПЗ, П4, П6, П7, П11, П12 визначаються відділом ІАР та МС за наданими звітами і розраховуються на одного працівника вантажного відділу щомісячно. Показник П2 визначається відділом ОМК за наданими звітами і розраховується на одного працівника оперативного підрозділу щомісячно. Показники П5, П8 визначаються відділом МД та П за наданими звітами. Розрахунок показників П5 і П8 (показники виконання щомісячних планів за митними платежами) проводиться щомісячно за формулою:

$$П_{\text{п}} = \frac{С_{\text{п}}}{С_{\text{ппл}}} * 100\%, \text{ де}$$

$С_{\text{п}}$ - сума коштів поточного місяця за митними платежами (мито, акциз);

$С_{\text{ппл}}$ - сума очікуваних щомісячно коштів за митними платежами (план);

$$m = 1 + 12 \text{ (місяць)}.$$

Показник П9 визначається відділом БОЗтаР щомісячно в перерахунку на одного працівника підрозділу. Показник П10 визначається відділом МДтаП щомісячно в перерахунку на одного працівника відділу (митного поста). Показник П13 визначається відділом ДтаБПМП щомісячно за

кількісними даними, враховує окремо дані про виявлення ПМП за допомогою технічних засобів і визначає кількість виявлених ПМП підрозділами митниці третьої групи і наданих іншими підрозділами митниці в перерахунку на одного працівника. Показник рівня професійної підготовки (П14) визначається ВРОС відношенням кількості працівників, які склали залік до загальної кількості працівників підрозділу на підставі протоколів комісії з прийому заліків. Заліки приймаються в кожному підрозділі один раз у півріччя (в травні та грудні) комісією, яка призначається наказом начальника митниці. Показники П15, П16 визначаються ОІВ за наданими відділами звітами щодо кількісних даних щомісячно в перерахунку на одного працівника. В показники П15, П16 враховуються тільки дані, які впроваджені в дію або затверджені наказом начальника митниці. Показник порушення технології митного оформлення (П17) визначається відділами ОМК за виявленими фактами порушень:

- під час планових перевірок підрозділів;
- під час комплексних перевірок підрозділів;
- під час раптових перевірок підрозділів;
- під час повсякденної роботи (за листами суб'єктів ЗБД, рапортами та ін.).

Факти порушення технології митного оформлення враховуються за підсумками роботи підрозділів щоквартально. Загальний показник розраховується за формулою:

$$П17 = Kф * Kз / Kп, де$$

Kф - кількість виявлених фактів порушень технології митного оформлення;

Kп - кількість перевірок підрозділу протягом кварталу;

Kз - коефіцієнт значності виявленого порушення; Kз = 1-10 і визначається відділом ОМК по узгодженні з керівництвом митниці.

Показники П18+П20 визначаються ООВ та ВД та БПМП за кількісними даними в перерахунку на одного працівника відділу і наділюються щомісячно в комісію по підведенню підсумків роботи заступником начальника митниці, якому підпорядковані підрозділи третьої категорії.

Показник порушення трудової і службової дисципліни (П21) визначається ВРОС щомісячно за формулою:

$$П21 = (X1 + X2 + 2 * X3 + 3 * X4 + 4 * X5 + 5 * X6) / N, де$$

X1 - кількість запізньєнь на роботу;

X2 - кількість порушень форми одягу;

X3 - кількість прогулів;

X4 - кількість дисциплінарних стягнень;

X5 - кількість позбавлень премії;

X6 - кількість підтверджених скарг на грубість працівників підрозділу;

N - кількість працівників у підрозділі.

Показник виконавчої дисципліни (П22) визначається ЗВ і ОІВ щомісячно за формулою:

$$П22 = Y1 / Y, де$$

Y1 - кількість контрольних службових документів, звітів або заходів, за якими порушені терміни виконання;

Y - загальна кількість контрольних службових документів, звітів або заходів.

При розрахунку показника П22 до службових документів включаються внутрішні документи митниці, а також доручення на нарадах. Показник П23 визначається відділами ТЗМК, ІАРтаМС, ГЕВ окремо для технічного стану технічних засобів митного контролю, засобів зв'язку і оргтехніки, обчис-

лювальної техніки і транспортних засобів. Визначення рівня технічного стану технічних засобів, які знаходяться на балансі митниці, проводиться щоквартально за результатами роботи призначеної для цього наказом по митниці комісією. Визначення показника П23 для підрозділів проводиться на підставі оцінки вищезазначеною комісією митниці працездатності технічних засобів (Кп), що знаходяться в цих підрозділах.

$$K_p = \frac{P_1 T_1 + P_2 T_2 + \dots + P_m T_m}{m}, \text{ де}$$

$P_1, P_2, \dots, P_m$ - коефіцієнти працездатності технічних засобів (за працездатністю техзасобу $P_m = 1$, за непрацездатністю $P_m = 0$).

$T_1, T_2, \dots, T_m$ - вагомі коефіцієнти ефективності роботи окремих техзасобів. Визначено, що T_m для рентгенапаратів, ендоскопів, детекторів контрабанди, експрес-аналізаторів, засобів аудіовізуального контролю, засобів радіозв'язку, обчислювальної та копіювальної техніки та іншої складної техніки = 1.0; для ультрафіолетових і галогенових ліхтарів, металодетекторів, детекторів дорожніх металів і каменів, терезів, засобів телефонного зв'язку, електро- і радіовиміральної техніки та подібної техніки = 0.9; детекторів валют, луп і мініскопів, флюорисцентних фломастерів, друкувальних машинок, гучномовних систем та іншої нескладної техніки = 0.8.

m - загальна кількість технічних засобів в окремому підрозділі, що визначається на підставі реєстрів бухгалтерського обліку. Узагальнений показник П23 для відділів ТЗМК, ІАР та МС визначається ОІВ на підставі показників рівня технічного стану окремих підрозділів:

$$P_{23} = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_p}{p}, \text{ де}$$

$K_1, K_2, \dots, K_p$ - коефіцієнти рівня технічного стану техзасобів, закріплених за відділами ТЗМК, ІАР та МС, в тому числі в окремих підрозділах;

p - загальна кількість підрозділів.

Технічний стан транспортних засобів визначається їх справністю та надійністю (запасом ходу до наступного ремонту). Основним показником технічного стану автомобільної техніки є коефіцієнт технічної готовності ($K_{тг}$), який визначає ступінь готовності технічно справного рухомого складу до перевезень. Він визначається для одиниці рухомого складу відношенням кількості днів (Δ_t), протягом яких одиниця рухомого складу була технічно справна, до загальної кількості календарних днів (Δ_k) за звітний період.

$$K_{тг} = \Delta_t / \Delta_k$$

Розраховані узагальнені дані за всіма транспортними засобами митниці надаються в ОІВ начальником відділу ГЕВ щоквартально.

Показник охорони праці (П24) визначається в узагальненій формі інспектором з охорони праці за формулою:

$$P_{24} = A_1(A_2 + A_3 + A_4 + A_5 + A_6), \text{ де}$$

A_1 - коефіцієнт травматизму, факт якого встановлено згідно з чинним законодавством після проведення службового розслідування комісією та складання акту за формою Н-1;

$A_1 = 1$ коли відсутні в підрозділі травми;

$A_1 = 0$ коли є факт травматизму.

A_2 - коефіцієнт знання законодавства з охорони праці, який визначається один раз у півріччя шляхом перевірки знання Закону України "Про охорону праці", інструкції з охорони праці для кожного підрозділу, програми навчання з охорони праці, затвердженої начальником митниці (перелік

питань готується інспектором з ОП відповідно до вищевказаних тем, які вивчаються в системі професійної підготовки).

A2 = 10 балів, якщо залік здано всіма членами особового складу, за кожен негативну відповідь виставляється -1 бал.

A3 - коефіцієнт дотримання вимог законодавства з охорони праці, який визначається інспектором з ОП щоквартально. Вища оцінка - 9 балів. Бали знімаються, якщо:

- відсутні журнали (пронумеровані, прошнуровані) обліку інструктажів -1 бал;

- несвоєчасно проводиться інструктаж - 3 бали;

- порушуються інструкції з охорони праці під час виїзду на огляди або супроводження вантажів - 3 бали;

- відсутні підписи особового складу в журналі реєстрації інструктажів з охорони праці - 2 бали.

A4 - коефіцієнт санітарно-побутового стану приміщень підрозділу, який визначається призначеною комісією щоквартально. Вища оцінка -13 балів. Бали знімаються, якщо:

- у робочому приміщенні відсутній порядок (на столах, у шафах) і чистота (наявність сміття, пилу, павутини, брудних вікон) -5 балів;

- у побутовому приміщенні відсутній порядок і чистота -2 бали;

- відсутні електролампочки у побутових освітлювальних приладах - 1 бал;

- відсутні медичні аптечки, неповна їх комплектація згідно з постановою МОЗ України №484 від 03.06.97 року (перелік необхідних препаратів має бути в аптечці);

- відсутні засоби перев'язки (бинт, джгут, перекис водню, йод) -2 бали;

- відсутні серцеві препарати -2 бали;

- відсутні безболісні препарати -1 бал.

A5 - коефіцієнт дотримання правил електробезпеки, який визначається відповідальним за електрогосподарство в СРМ щоквартально. Вища оцінка - 10 балів. Бали знімаються, якщо:

- допущені до роботи з електроустаткуванням неатестовані працівники -3 бали;

- використовуються непаспортизовані електронагрівальні прилади (саморобні або спіральні обігрівачі, плитки, кип'ятильники) -3 бали;

- використовуються несправні або розбиті вимикачі, розетки -2 бали;

- використовуються пошкоджені штепселі та електропровід з пошкодженою ізоляцією -1 бал;

- використовуються саморобні подовжувачі або перевищується номінальне навантаження на подовжувач -1 бал.

A6 - коефіцієнт протипожежної безпеки, який визначається відповідальним за протипожежну безпеку в СРМ щоквартально. Вища оцінка - 9 балів. Бали знімаються, якщо:

- відсутні інструкції з ПБ -2 бали;

- відсутня схема евакуації -1 бал;

- відсутні вогнегасники -2 бали;

- невизначена пожежна обслуга -1 бал;

- особовий склад не знає своїх дій в екстремальних ситуаціях -3 бали.

Показник участі в громадській роботі (П25) визначається раз на півроку профспілковими комітетами СРМ за формулою:

$$П25 = (3 * X6 + X7 + 2 * X8) / N, \text{ де}$$

X6 - кількість працівників, які організували та провели культурно-масові заходи, спортивні змагання;

X7 - кількість працівників, які брали участь у культурно-масових заходах (вечори, КВтаК, художня самодіяльність, випуск стінгазет та ін.), спортивних змаганнях;

X8 - кількість працівників, які брали участь у роботі громадських товариств (спортрада, профспілка, товариство мисливців, та рибалок та ін.);

N - кількість працівників у підрозділі.

Коефіцієнти при X6 - X8 - вагові коефіцієнти участі у громадській роботі. Дані з показників X6-X8 надаються голові профкому:

• X6, X7 - заступником голови спортивної ради, головою культурно-масової комісії профкому;

• X8 - головами громадських товариств. Учасники у громадській роботі визначаються на підставі наказів начальника Східної РМ і заявок на участь у спортивних змаганнях.

Показник якості виконання поставлених завдань (П26) визначається за 10-ти бальною системою членами комісії по підведенню підсумків роботи підрозділів СРМ за результатами та своєчасністю виконання завдань. Показник П26 визначається за формулою:

$$П26 = \frac{\sum B_c}{c}, \text{ де}$$

B_c- кількість балів, які визначає кожний член комісії;

c- число членів комісії по підведенню підсумків роботи підрозділів СРМ.

III. Розрахунок коефіцієнтів преміювання для підрозділів митниці

Коефіцієнт преміювання для всіх підрозділів визначається комісією по підведенню підсумків роботи підрозділів СРМ в залежності від місця, яке займає підрозділ. Місце кожного підрозділу у групі визначається сумою показників за основними напрямками діяльності. Сума показників $\sum_{j=1}^m$ розраховується за формулою:

$$П\Sigma 1 = \frac{25,4 \sum_{i=1, j=1}^m M_i \cdot K_j}{m} \quad (3.1), \text{ де}$$

M_i- місце підрозділу за кожним показником у даній групі. Для оцінки роботи підрозділів визначено:

- для першої групи $i = 1 \div 17, 21 \div 25$ ($П11 \div П17, П21 \div П25$);
- для другої групи $i = 1, 3 \div 17, 21 \div 25$ ($П1, П3 \div П17, П21 \div П25$);
- для третьої групи $i = 9, 13 \div 16, 18 \div 25$ ($П9, П13 \div П16, П18 \div П25$);
- для четвертої групи $i = 14 \div 16, 21 \div 25$ ($П14 \div П16, П21 \div П25$);
- для п'ятої групи $i = 14 \div 16, 21 \div 25$ ($П14 \div П16, П21 \div П25$).

K_j- ваговий коефіцієнт кожного показника. Для показників П5, П8 визначено ваговий коефіцієнт K₁=5, для показників П3, П4, П6, П7, П9, П10 - K₂=3, для показників П13, П15 - П17, П21, П22 - K₃=2, для інших - K₄=1 і може змінюватися комісією по підведенню підсумків роботи підрозділів СРМ.

m - кількість показників для кожного підрозділу.

Під час розрахунку суми показників ПΣ 1 для другої групи підрозділів митниці, враховуючи специфіку їх роботи, для відділу ОТЗ П1=0, П10=0, П12=0; для відділу НСБ П1=0, П10=0; для поштового відділу П7=0,

$\Pi_{11}=0$, $\Pi_{12}=0$; для п/м "Харків-Аеропорт" $\Pi_1=0$, $\Pi_{10}=0$, $\Pi_{12}=0$. Виходячи з цього, під час нарахування суми показників для кожного з цих підрозділів за формулою (3.1) вищезазначені показники не включаються. Розраховані показники для підрозділів усіх категорій зводяться до окремих таблиць, розраховуються за формулою (3.1) і надаються у комісію по підведенню підсумків роботи. Комісійно визначається показник Π_{26} кожного підрозділу і розраховується загальна сума показників. Загальна сума показників Π_{Σ} розраховується за формулою:

$$\Pi_{\Sigma} = \frac{1}{2} (\Pi_{\Sigma 1} + M_{26} \cdot K_4) \quad (3.2), \text{ де}$$

M_{26} - місце підрозділу, визначене комісією по підведенню підсумків роботи за показником Π_{26} . За загальною сумою показників визначається місце кожного підрозділу в своїй групі. Згідно з "Методикою нарахування поточної премії працівникам Східної РМ" і у залежності від результатів роботи підрозділів, коефіцієнт поточного преміювання може бути збільшений на величину до 20%. Рішення про це приймає начальник митниці з урахуванням пропозицій комісії по підведенню підсумків роботи підрозділів Східної РМ. Аналіз впровадження цієї методики у Східній регіональній митниці дозволив визначити вузькі місця в діяльності окремих підрозділів, які забезпечують стягнення коштів до Держбюджету. На цій основі намічені шляхи перерозподілу сил в митниці, практичні кроки підвищення митних платежів.